

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๑/๒๕๕๕

วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องขอให้ยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ ประกอบด้วย มาตรา ๖๕

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องและเพิ่มเติมคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุสองประการ คือพรรคดังกล่าวไม่ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองภาคหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรค และหัวหน้าพรรคดังกล่าวไม่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาเสนอต่อนายทะเบียน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕ ตามลำดับ

ในประการแรก นายทะเบียนพรรคการเมืองกล่าวคำร้องว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคดังกล่าว ซึ่งมีนายสมส่วน ศรีนอก เป็นหัวหน้าพรรค เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ กับวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๔ ตามลำดับ พรรคดังกล่าวได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง รวม ๕ สาขา ดังนี้

สาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๔/๒ หมู่ที่ ๑ ถนนเลียบบวารี แขวงกระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

สาขาพรรคลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๕๕/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลชัยบุรี อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๕๓/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

สาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๔๕ ซอยถนนเดชอุดม ๖ ถนนในเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

สาขาพรรคลำดับที่ ๕ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖๕/๑ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลเทพาลัย อำเภอกอง จังหวัดนครราชสีมา

วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕ พรรคชานาพัฒนาประเทศแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคต่อ นายทะเบียนพรรคการเมืองเพิ่มอีก ๒ สาขา คือ สาขาพรรคลำดับที่ ๖ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๐๘ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านตาด อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี และสาขาพรรคลำดับที่ ๗ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๗๐ หมู่ที่ ๒ ตำบลหนองแวง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมือง มีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๖ และสาขาพรรคลำดับที่ ๗ เนื่องจากได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองแล้วปรากฏว่า คณะผู้ริเริ่มจัดตั้ง สาขาพรรคทั้งสองได้จัดประชุมใหญ่สมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคก่อนได้รับอนุมัติ จากคณะกรรมการบริหารพรรค จึงไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคชานาพัฒนาประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๓๕

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคเฉพาะสาขาพรรคลำดับที่ ๓ และ สาขาพรรคลำดับที่ ๔ ส่วนสาขาพรรคลำดับที่ ๑ สาขาพรรคลำดับที่ ๒ และสาขาพรรคลำดับที่ ๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๕ ไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เพราะดำเนินการโดยไม่ถูกต้อง เมื่อพ้นกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน พรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคดังกล่าว (คือพ้นวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕) พรรคดังกล่าว ไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาอันเป็นเหตุให้พรรคการเมือง ดังกล่าวต้องถูกยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ประกอบด้วยมาตรา ๖๕ (๕)

ในประการที่สอง หัวหน้าพรรคชานาพัฒนาประเทศ ไม่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการ ของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาแล้วให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม เพื่อประกาศให้ สาธารณชนทราบ อันเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคอีกสถานหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ประกอบด้วยมาตรา ๖๕ (๕)

พรรคชานาพัฒนาประเทศ โดยนายสมส่วน ศรีนอก หัวหน้าพรรค ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ความว่า นอกจากพรรคชานาพัฒนาประเทศ ได้ขอจดแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคทั้งห้าลำดับตามคำร้องแล้ว ทางพรรคยังได้ขอจดแจ้งสาขาพรรคอีกสองสาขา เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕ คือ สาขาพรรค ลำดับที่ ๖ ตั้งอยู่จังหวัดอุดรธานี และสาขาพรรคลำดับที่ ๗ ตั้งอยู่ที่จังหวัดร้อยเอ็ด การขอจดแจ้ง จัดตั้งสาขาพรรคทั้งเจ็ดสาขาได้ดำเนินการไปโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้ง สาขาพรรคลำดับที่ ๑ ลำดับที่ ๒ ลำดับที่ ๕ ลำดับที่ ๖ และลำดับที่ ๗ ของผู้ถูกร้อง โดยไม่ได้ชี้แจงว่า

ทางพรรคทำผิดข้อบังคับของพรรคข้อใด ทั้งไม่ได้แจ้งให้แก้ไขใดๆ ครั้นสอบถามเจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการพรรคการเมืองของคณะกรรมการเลือกตั้งก็ไม่ได้ความกระจ่าง ขณะที่พรรคชานาพัฒนาประเทศอยู่ระหว่างแก้ไขปรับปรุงในด้านการจัดตั้งสาขาพรรค ก็ถูกร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้ยุบพรรคเป็นกรณีนี้ ส่วนที่นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องขอให้ยุบพรรคชานาพัฒนาประเทศ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ นั้น พรรคชานาพัฒนาประเทศได้รับการจดแจ้งการจัดตั้งจากนายทะเบียน เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ยังไม่ครบปีปฏิทินเมื่อครบปีปฏิทินแล้วทางพรรคตั้งใจจะทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองต่อไป ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดให้ยกคำร้องและสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๐ วรรคสาม ต่อไป

พิเคราะห์แล้ว ในส่วนที่เกี่ยวกับการขอจัดตั้งสาขาพรรคชานาพัฒนาประเทศ ลำดับที่ ๖ และลำดับที่ ๗ ได้ความว่า คณะผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองสาขาดังกล่าวได้จัดประชุมใหญ่สมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคก่อนที่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารพรรค กล่าวคือคณะกรรมการบริหารพรรคอนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรคทั้งสองดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา แต่คณะผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคได้จัดประชุมใหญ่สมาชิกพรรคเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาพรรคครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ตามลำดับ การเรียกประชุมใหญ่สาขาคงกล่าวไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคชานาพัฒนาประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๓๕ ที่กำหนดไว้ว่า “เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคอนุมัติให้ตั้งสาขาพรรคแล้ว ให้ประธานคณะผู้ริเริ่มจัดตั้งสาขาพรรคเรียกประชุมใหญ่สมาชิกพรรคเป็นครั้งแรก ฯลฯ เพื่อเลือกคณะกรรมการสาขาพรรคครั้งแรกภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งสาขาพรรคได้” การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๖ และลำดับที่ ๗ จึงชอบแล้ว

สำหรับการไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคชานาพัฒนาประเทศ ลำดับที่ ๑ ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๕ โดยนายทะเบียนพรรคการเมือง สืบเนื่องจากการตรวจสอบพบว่าการจัดตั้งสาขามีได้เป็นตามข้อบังคับของพรรค ข้อที่ ๓๗ ถึงข้อ ๓๕ ดังนี้

สาขาพรรคลำดับที่ ๑ ข้อเท็จจริงได้ความว่า ประธานสาขาพรรค รองประธานสาขาพรรค และเลขานุการสาขาพรรค ให้ถ้อยคำว่ามีการประชุม ณ ที่ทำการพรรค เลขที่ ๒๕๑๐ ซอย ๗๑ ถนนลาดพร้าว เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร แต่ปรากฏตามรายงานการประชุมเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม

๒๕๕๓ ระบุว่าประชุม ณ ที่ทำการสาขาพรรค เลขที่ ๔/๒ หมู่ที่ ๑ ถนนเลียบวารี แขวง กระทุ่มราย เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร และผู้เข้าร่วมประชุมลงชื่อแทนกัน ปรากฏตามหนังสือที่ ลต ๐๐๑๔.๑๐๑๐/๔๗๕ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๔ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

สาขาพรรคลำดับที่ ๒ ข้อเท็จจริงได้ความว่า ผู้มีชื่อเป็นกรรมการสาขาพรรค จำนวน ๕ คน ให้ถ้อยคำว่าได้มีการประชุมใหญ่เพื่อก่อตั้งสาขาพรรคและไม่เคยลงลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุม ไม่เคยจัดทำรายงานการประชุมสาขาพรรค และลายมือชื่อในบัญชีผู้เข้าร่วมประชุมส่วนหนึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริง ปรากฏตามหนังสือที่ ลต ๐๐๑๔.๐๕๕๓/๘๐ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพัทลุง

สาขาพรรคลำดับที่ ๕ ข้อเท็จจริงได้ความว่า ไม่มีการประชุมเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรค ณ บ้านเลขที่ ๑๖๕/๑ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลเทพาลัย อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๔ บุคคลที่ปรากฏรายชื่อในรายงานการประชุมใหญ่สาขาพรรคส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค ชาวนาพัฒนาประเทศ และไม่ได้ลงลายมือชื่อตามบัญชีรายชื่อแนบท้ายรายงานการประชุม ปรากฏตามหนังสือที่ ลต ๐๐๑๔.๐๓๓๐/๖๑๘ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครราชสีมา

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประชุมเพื่อจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ลำดับที่ ๒ และลำดับที่ ๕ ได้ความดังกล่าว และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งให้หัวหน้าพรรคชาวนาพัฒนาประเทศทราบว่าการจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสามสาขาไม่ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๗ ถึงข้อ ๓๕ จึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทั้งสามสาขา ปรากฏตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ลต ๐๐๐๔/๓๔๒ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๔ ผลคือ เมื่อล่วงเลยระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคชาวนาพัฒนาประเทศแล้ว พรรคการเมืองดังกล่าวคงจัดตั้งสาขาพรรคได้เพียงสองสาขาคือสาขาลำดับที่ ๓ และลำดับที่ ๔ เท่านั้น จึงเป็นเหตุให้ต้องถูกยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕)

สำหรับกรณีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ก็ได้ความว่า หัวหน้าพรรคชาวนาพัฒนาประเทศไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคมของปีถัดมา

จึงเป็นอีกเหตุหนึ่งที่ต้องถูกยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ (๕) ข้ออ้างของผู้ถูกร้องทำนองเข้าใจผิดในระยะเวลาตามรอบปีปฏิทิน ไม่อาจยกมาเป็นข้ออ้างเพื่อให้พ้นจากการถูกยุบพรรคไปได้

อาศัยเหตุดังได้พิจารณาма จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคชวนาพัฒนาประเทศตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ ประกอบด้วย มาตรา ๖๕ (๕)

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ